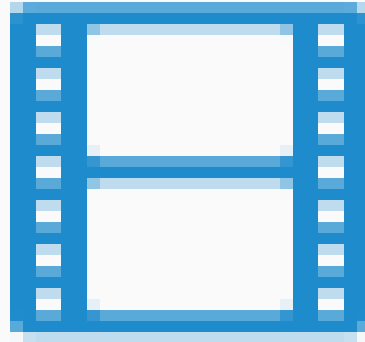


230 Rocznicą Uchwalenia Konstytucji 3 Maja







Rocznica pamiętnego 3 maja 1791r. jako święta
jedności narodowej oraz odrodzenia się w Polsce
świadomego patriotyzmu prawie w przeddzień
upadku Rzeczypospolitej – obchodzona była
uroczyście i spontanicznie wiele lat wcześniej nim
sejm uznał w **1919 r.** ten dzień jako **święto
narodowe.**

W okresie dwudziestolecia międzywojennego było
ono bardziej powszechne i uroczyste niż oficjalne
uroczystości 11 listopada. Podczas okupacji
hitlerowskiej i okresu socjalizmu dzień 3 maja
krzepił serca wiarą w wolną i suwerenną Polskę .

**„Hymn do miłości
ojczyzny” I. Krasicki**

**Święta miłości kochanej
ojczyzny ,
Czują cię tylko umysły
pocziwe .**

**Dla ciebie zjadłe,
smakują trucizny ,
Dla ciebie więzy, pęta
niezelżywe !**

**Kształcisz kalectwo przez
chwalebne blizny .**

**Gnieździsz w umyśle
rozkosze prawdziwe .**

**Byle cię można
wspomóc, byle wspierać
Nie żal żyć w nędzy , nie
żal i umierać !**





Warszawa w XVIII wieku





Wiek XVIII to wiek przede wszystkim kultu rozumu.

**W Europie powstają nowoczesne monarchie ,
następują przemiany gospodarcze, rośnie rola
mieszczan i chłopów . Natomiast w
Rzeczypospolitej szlacheckiej następuje rozkład
państwowości , osłabienie roli króla oraz zgubny
wzrost pozycji magnaterii i korupcja. Polska traci
pozycję równorzędnego partnera państw
europejskich i staje się przedmiotem rozgrywek i
przetargów.**

**Hasło „ Polska nierządem stoi „ stało się
rzeczywistością.**



Stanisław August Poniatowski – ostatni król Polski





I Rozbiór Polski 1772 r.





Rejtan-obraz Jana Matejki





Dzieła naprawy państwa podejmują się poeci i publicyści . Zgodnie z założeniem filozofii oświecenia kształtują postawy światłego człowieka i godnego obywatela , odrzucając fałszywe wartości przywilejów szlacheckich w imię odnowy państwa . Wychowankowie szkół pod kuratelą Komisji Edukacji Narodowej, nie obciążeni złymi doświadczeniami przeszłości, byli najbardziej otwarci na nowe idee i potrzeby przyszłości . To ich głosy i postawa przyczyniły się do trzeciomajowej wiktorii . Sprawdziło się aktualne również dziś hasło „Takie będą Rzeczypospolite jakie ich młodzieży chowanie „

Michał Aret

Trzeci Maj

Maj – rocznica pięknych serc!

Maj – rocznica wielkich myśli,

Tym, co dawno przeminęli,

Hołd składają, ci co przeszli.

Choć przeminął dawno wiek,

Dawne hasła się zmieniły,

Orzeł począł nowy bieg.

Lecz z przeszłości czerpał siły.

Z tych w ciemnościach jasnych

chwil,

Kiedy miłość pobratała

W jedną całość Polski stany,

Miłość ponad wszystko trwała.

Tym, co w Polsce dali myśl,

Aby stworzyć cud majowy,

Cześć z oddaniem złożmy dziś,

przed pamiątką chyląc głowy.





W tych trudnych dla Polski czasach w 1788 roku w Warszawie zebrał się sejm zwany wielkim albo czteroletnim , jego marszałkiem został **Stanisław Małachowski** . Uchwały zrzucające protekcję rosyjską i wprowadzające reformy były dziełem stronnictwa patriotycznego na czele którego stał **Ignacy Potocki**. Wielką rolę w zjednywaniu sejmowych zwolenników reform , a zwłaszcza w urabianiu opinii publicznej odegrały pisma **Stanisława Staszica** i publicystyka **Hugona Kołłątaja**. Inspirowaną przez Rosję opozycją było w sejmie ugrupowanie hetmana Franciszka Branickiego.



Hugo Kołłątaj





OBRADY SEJMU WIELKIEGO



Najważniejsze postanowienia zapadły wiosną 1791 roku . Pod nieobecność dużej liczby posłów którzy wyjechali na Wielkanoc do domów – 3 maja uchwalono ustawę rządową zmieniającą ustrój Rzeczypospolitej . Przeszła ona do historii pod nazwą **Konstytucji 3 Maja** Była pierwszą w Europie a drugą na świecie po konstytucji Stanów Zjednoczonych sformułowaną na piśmie ustawą zasadniczą.



Konstytucja 3 maja (właściwie Ustawa Rządowa z dnia 3 maja) – uchwalona 3 maja 1791 roku





Konstytucja znosiła wolną elekcję – tron miał być dziedziczny . Wprowadzała trójpodział władzy : władzę ustawodawczą miał stanowić sejm głosujący większością i wybierany na dwuletnią kadencję , zniesiono niesławne liberum veto, władzą wykonawczą miała być Straż Praw z odpowiedzialnymi przed sejmem ministrami oraz władza sądownicza . Konstytucja poprawiała dolę chłopów , potwierdzała prawa mieszczan , likwidowała podział Rzeczypospolitej na Koronę i Litwę wprowadzając wspólny skarb , wojsko i rząd. Co 25 lat sejm konstytucyjny miał zmieniać ustrój.





TEKST KONSTYTUCJI 3 MAJA



W historii świata polska Konstytucja 3 Maja, obok konstytucji amerykańskiej i francuskiej , określana jest jako „latarnia ideowa epoki oświecenia” .

Dla Europy i świata , podobnie jak przed 230 laty, stanowi świadectwo wielkiego patriotyzmu i gorącego pragnienia uratowania zagrożonej niepodległości . Konstytucja przekazała światu wolę Polaków , że mimo zagrożenia bytu narodowego zdolni są być samodzielni i samorządni we własnej ojczyźnie.



Entuzjastycznie przyjęta przez większość społeczeństwa konstytucja majowa nie znalazła jednak poparcia u części magnatów – obrońców dawnego ustroju . Szczęsny Potocki , Ksawery Branicki , Seweryn Rzewuski podjęli plan obalenia konstytucji i reform sejmku wielkiego . Przy politycznym i militarnym poparciu cesarzowej Rosji Katarzyny Wielkiej zawiązali w 1792 roku konfederację ogłoszoną oficjalnie w Targowicy .



Twórcy Konfederacji Targowickiej





Katarzyna II Wielka – cesarzowa Rosji





Akt Targowicy spowodował wojnę polsko-rosyjską , w której Polacy m.in. **Tadeusz Kościuszko i książę Józef Poniatowski dzielnie odpierali ataki wojsk rosyjskich . Mimo możliwości dalszej walki przystąpienie króla do konfederacji targowickiej przyczyniło się do przegrania tej wojny a w konsekwencji do II rozbioru Polski w 1793r.**



Tadeusz Kościuszko



książe Józef Poniatowski





Bitwa pod Zieleńcami- największa bitwa wojny polsko – rosyjskiej w obronie konstytucji





Nie mylił się Hugo Kołłątaj gdy przekonywał że „...
człowiek i jego bezpieczeństwo , obywatel i jego
szczęśliwość , ojczyzna i jej suwerenność muszą być
podstawowym prawem i obowiązkiem zarówno
rządzących jak i rządzonych...”. Niestety nie wszyscy
Polacy w naszej dalszej i bliższej historii chcieli wcielać te
hasła w życie . Brak porozumienia i narastające konflikty
polityczne doprowadziły już nieraz nasz kraj do
kolejnych tragedii narodowych .

Niech obchody 230 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja będą symbolem zgody , jedności narodowej oraz dorobku polskiej demokracji .



„...Tylko trzeba trwać nam w zgodzie od świtu – po noc !
Niechaj z wieży biją dzwony jak jest wielki kraj .
Niech na wszystkie głośzą strony : „**Wiwat Trzeci Maj**” !

„Trzeci Maj” – R. Suchodolski



**DZIĘKUJEMY I ŻYCZYMY
MIŁEGO ŚWIĘTOWANIA**